

EXAMENUL PENTRU OBTINEREA GRADELOR DIDACTICE

Programa de limba română

Competențe generale:

1. Operarea, în diverse contexte, cu conceptele fundamentale de limbă și comunicare vehiculate în manualele școlare și în programa.
2. Capacitatea de a sintetiza aspectele esențiale dintr-o bibliografie pe o temă dată.
3. Capacitatea de a compara critic puncte de vedere diverse exprimate pe o temă dată.
4. Capacitatea de a formula un punct de vedere personal

Competențe specifice:

- 1.1. Însușirea corectă a unor concepte vehiculate în bibliografie
- 1.2. Înțelegerea adecvată a unor concepte noi, nestudiate în facultate
- 1.3. Aplicarea conceptelor teoretice în diverse tipuri de exerciții
- 1.4. Capacitatea de relaționare corectă a conceptelor însușite
- 1.5. Capacitatea de a prezenta clar și de a discuta pertinent conceptele studiate

- 2.1. Capacitatea de analiză, comparare, integrare a conceptelor studiate
- 2.2. Capacitatea de a distinge conceptele esențiale de detaliile de interpretare din lucrările studiate; capacitatea de a reține esențialul din multitudinea faptelor prezentate
- 2.3. Capacitatea de a prezenta sintetic cunoștințele
- 2.4. Capacitatea de a prezenta cunoștințele adecvat unui subiect dat

- 3.1. Capacitatea de a observa asemănările și deosebirile dintre puncte de vedere alternative exprimate pe o temă dată
- 3.2. Capacitatea de extrapolare
- 3.3. Capacitatea de relativizare a perspectivelor de interpretare
- 3.4. Capacitatea de a opta pentru un punct de vedere sau altul exprimat în literatura de specialitate

- 4.1. Capacitatea de a citi critic un text
- 4.2. Capacitatea de a integra experiența și cunoștințele personale în discutarea unui text
- 4.3. Dezvoltarea curajului și încrederii în capacitatea de a exprima un punct de vedere personal
- 4.4. Dezvoltarea capacității de adecvare contextuală a unei interpretări

Valori și atitudini:

- Manifestarea preocupării pentru perfecționarea continuă în domeniul limbii și literaturii române, în acord cu cercetarea științifică actuală.
- Deschidere către noutate și interdisciplinaritate.
- Adaptarea întregii activități didactice la nevoile și interesele elevilor.

DEFINITIVAT

I. Limbă și comunicare

* Comunicare umană. Situația de comunicare. Tipuri de comunicare. * Particularități ale codului lingvistic. Comunicare orală și scrisă. * Dialog, monolog. * Natura, unitățile și funcțiile limbajului. * Textul. Textul ficțional și nonficțional – caracteristici. Probleme ale receptării diferitelor texte.

* Limba literară și limba populară. * Limbajul standard. * Stilurile funcționale ale limbii.

II. Fonetică și fonologie

* Noțiuni generale: sunet, fonem, alofon. * Fonetica: proprietățile sunetelor. * Fonologia: conceptul de sistem fonologic. * Foneme vocalice și foneme consonantice: inventar, clasificare, realizare fonetică * Principiile ortografiei limbii române. * Accentul, intonația; fonetică și prozodie. * Abatere și corectitudine.

III. Lexicologie și semantică

*Noțiuni generale: vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii române; vocabularul fundamental și masa vocabularului; vocabular activ și vocabular pasiv. * Cuvântul ca unitate de bază a vocabularului; semnificație, sens, referent. Contextualitatea. * Denotație, sens, semnificație. * Mecanismul conotației și al funcționării imaginilor poetice. Figurile de stil. * Sintaxa poetică – o sintaxă a selecțiilor, a interferențelor diferitelor stiluri ale limbii, a „abatelor”. Valori expresive. * Mijloace de expresivitate: fonetice, lexicale, morfosintactice. * Semantica: polisemia, omonimia; relații semantice între cuvinte: sinonimia, antonimia; câmpuri (arii) lexical-semantice. Valori expresive. * Mijloace de îmbogățire a vocabularului: mijloace interne (derivarea, compunerea, conversiunea); mijloace externe (împrumuturile -adaptarea împrumuturilor la sistemul limbii române contemporane); mijloace mixte (calchierea / calcul lingvistic). Expresii, sintagme, unități frazeologice. Structura etimologică a vocabularului românesc. * Dinamica vocabularului românesc contemporan.

IV. Morfosintaxă

* Noțiuni generale: părțile de vorbire; categoriile gramaticale ale limbii române; morfemul și structura morfemică a cuvintelor (rădăcină, sufix gramatical, desinență, afix mobil, radical, flectiv). * Părțile de vorbire: substantivul, articolul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția. * Locuțiuni * Tendințe morfologice ale limbii române actuale.

* Unități sintactice. Definițiile și structura acestora; criterii de definire; ierarhia unităților sintactice (partea de propoziție, propoziția, fraza, textul); definirea și descrierea unităților sintactice; corespondența unităților sintactice; reguli de expansiune / extensie și de contragere.

* Relații sintactice (coordonare, subordonare, apozitionare, supraordonare); mijloace de exprimare a relațiilor sintactice. * Funcții sintactice. Conceptul de funcție sintactică. * Inventarul funcțiilor sintactice: subiectul, predicatul, numele predicativ, complementele necircumstanțiale (direct, indirect, de agent) și complementele circumstanțiale (de mod, de timp, de loc, de cauză, de scop, condițional, concesiv, consecutiv, instrumental, de relație, sociativ, opozițional, cumulativ, de excepție). Corespondențele lor la nivelul frazei. * Abateri de la normă și corectarea lor.

V. Elemente de istorie a limbii române

* Latinitatea limbii române; locul și epoca de formare. Unitatea și continuitatea limbii române. Unitate și diversitate locală (dialecte, graiuri). *Limba română literară; etape ale formării (constituirea limbii române literare, faza veche, faza de tranziție, limba română literară modernă).

GRADUL II

I. Limbă și comunicare

*Comunicare umană. Situația de comunicare. Tipuri de comunicare * Particularități ale codului lingvistic. Comunicare orală și scrisă. * Dialog, monolog. * Natura, unitățile și funcțiile limbajului. * Textul. Textul ficțional și nonficțional – caracteristici. Probleme ale receptării diferitelor texte.

*Limba literară și limba populară. * Limbajul standard. * Stiluri funcționale ale limbii.

II. Fonetica și fonologie

* Noțiuni generale: sunet, fonem, alofon. * Fonetica: proprietățile sunetelor. * Fonologia: relații și corelații; segmentare, comutare, distribuție; conceptul de sistem fonologic. * Foneme vocalice și foneme consonantice: inventar, clasificare, realizare fonetică. * Principiile ortografiei limbii române. * Accentul, intonația; fonetică și prozodie. * Abateri și corectitudine.

III. Lexicologie și semantică

* Noțiuni generale: vocabularul ca totalitate a cuvintelor limbii române; vocabularul fundamental și masa vocabularului; vocabular activ și vocabular pasiv. * Cuvântul ca unitate de bază a vocabularului; semnificație, sens, referent. Contextualitatea. * Denotație, sens, semnificație * Mecanismul conotației și al funcționării imaginilor poetice. Figurile de stil. * Mijloace de expresivitate: fonetice, lexicale, morfosintactice. * Sintaxa poetică – o sintaxă a selecțiilor, a interferențelor diferitelor stiluri ale limbii, a „abaterilor”. Valori expresive. * Semantica: polisemia, omonimia; relații semantice între cuvinte: sinonima, antonimia; câmpuri (arii) lexical-semantice. Valori expresive. * Mijloace de îmbogățire a vocabularului: mijloace interne (derivarea, compunerea, conversiunea); mijloace externe (împrumuturile – adaptarea împrumuturilor la sistemul limbii române contemporane); mijloace mixte (calchierea / calcul lingvistic, trunchierea, contaminarea). Expresii, sintagme, unități frazeologice. Structura etimologică a vocabularului românesc. * Dinamica vocabularului românesc contemporan. Valori expresive.

IV. Morfosintaxă

*Noțiuni generale: părțile de vorbire; categoriile gramaticale ale limbii române; morfemul și structura morfemică a cuvintelor (rădăcină, sufix gramatical, desinență, afix mobil, radical, flectiv). * Părțile de vorbire: substantivul, articolul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția. * Locuțiuni. * Tendințe morfologice ale limbii române actuale.

* Unități sintactice. Definițiile și structura acestora; criterii de definire; ierarhia unităților sintactice (partea de propoziție, propoziția, fraza, textul); definirea și descrierea unităților sintactice; corespondența unităților sintactice; reguli de expansiune/extensie și de contragere. * Relații sintactice (coordonare, subordonare, apozitionare, supraordonare); mijloace de exprimare a relațiilor sintactice. * Funcții sintactice. Conceptul de funcție sintactică. * Inventarul funcțiilor sintactice: subiectul, predicatul, numele predicativ, elementul predicativ suplimentar, complementele necircumstanțiale (direct, indirect, de agent) și complementele circumstanțiale (de mod, de timp, de loc, de cauză, de scop, condițional, concesiv, consecutiv, instrumental, de relație, sociativ, opozițional, cumulativ, de excepție). Corespondențele lor la nivelul frazei. * Abateri de la normă și corectarea lor.

V. Elemente de istorie a limbii române

* Latinitatea limbii române; locul și epoca de formare. Unitatea și continuitatea limbii române. Unitate și diversitate locală (dialecte, graiuri). * Limba română literară; etape ale formării (constituirea limbii române literare, faza veche, faza de tranziție, limba română literară modernă).

BIBLIOGRAFIE **pentru definitivat**

A. LIMBA ROMÂNĂ

Bidu-Vrănceanu, Angela, Călărășu, Cristina, Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar general de științe - științe ale limbii* (DSL), București, Editura Științifică, 1997 (ed. a II-a: Editura Nemira, 2001)
Sala, Marius (ed.), *Enciclopedia limbii române*, București, Univers Enciclopedic, 2002.

I. Limbă și comunicare

Coteanu, Ion, *Stilistica funcțională a limbii române – stil, stilistică, limbaj*, București, Ed. Academiei, 1973.

Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Narațiune și dialog. Elemente de pragmatică a textului literar*, București, Editura Academiei Române, 1991;

Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Conversația. Structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, București, Editura All Universitar, 1999.

Irimia, Dumitru, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.

Șerbănescu, Andra, *Cum se scrie un text*, Iași, Editura Polirom, 2002.

Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, EUB, 2001.

II. Fonetică și fonologie

Coteanu, Ion (coord.), *Limba română contemporană*, vol. I (ed. a II-a), București, EDP, 1985.

Vasiliu, Em., *Scrierea limbii române în raport cu fonetica și fonologia*, București, EUB, 1999.

*** *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ed. a II-a, București, Univers Enciclopedic, 2005.

*** *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație*, ediția a V-a, București, Ed. Univers Enciclopedic, 1995.

III. Lexicologie și semantică

Coteanu, Ion, Forăscu, Narcisa, Bidu Vranceanu, Angela, *Limba română contemporană. Vocabularul*, București, EDP, 1985.

Bidu-Vranceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană. Vocabularul*, București, Humanitas, 2005.

Bidu-Vranceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Modele de structurare semantică*, Timișoara, Ed. Facla, 1984.

Bidu-Vranceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Cuvinte și sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1988.

Hristea, Theodor (coord.), *Sinteze de limba română*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1984.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, All, 2001.

IV. Morfosintaxă

Avram Mioara, *Gramatica pentru toți*, ediția a II-a, București, Humanitas, 1997.

Coteanu, Ion (coord.), *Limba română contemporană*, vol. I (ed. a II-a), București, EDP, 1985.

*** *Gramatica limbii române*, ed. a II-a, vol. I, II, București, Ed. Academiei, 1966.

Guțu Romalo, V. (coord.), *Gramatica limbii române*, I-II, București, Editura Academiei, 2005

Gruică, G., *Gramatica normativă, 77 de întrebări, 77 de răspunsuri*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1994

Guțu-Romalo, Valeria, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, EDP, 1973

Guțu-Romalo, Valeria, *Corectitudine și greșală. Limba română de azi*, București, Humanitas Educațional, 2000.

Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Iași, Editura Polirom, 1997.

Neamțu, G.G., *Teoria și practica analizei gramaticale*, Cluj-Napoca, Ed. Excelsior, 1999

Pănă Dindelegan, Gabriela, 2003: *Elemente de gramatică. Dificultăți, controverse, noi interpretări*, București, Humanitas Educațional.

Pănă Dindelegan, Gabriela, *Teorie și analiză gramaticală*, București, Coresi, 1992.

Pănă Dindelegan, Gabriela, *Sintaxa grupului verbal*, Brașov, Aula, 1999.

V. Elemente de istorie limbii române

Brâncuș, Gr., *Introducere în istoria limbii române*, București, Ed. România de Măine, 2002.

Cvasnii Cătănescu, *Limba română — origine și dezvoltare*, București, Editura Humanitas, 1996.

Gheție, Ion, *Introducere în studiul limbii române literare*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.
Mancaș, Mihaela, *Limba artistic românească modernă. Schiță de evoluție*, București, Editura Universității din București, 2005
Munteanu, Șt., Țăra V., *Istoria limbii române literare*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1983
Sala, Marius, *De la latină la română*, București, Univers Enciclopedic, 1998.

BIBLIOGRAFIE **pentru gradul al II-lea**

B. LIMBA ROMÂNĂ

Bidu-Vrănceanu, Angela, Călărașu, Cristina, Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, Mancaș, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicționar general de științe - științe ale limbii (DSL)*, București, Editura Științifică, 1997 (ed. a II-a: Editura Nemira, 2001)
Sala, Marius (ed.), *Enciclopedia limbii române*, București, Univers Enciclopedic, 2002.

I. Limbă și comunicare

Coteanu, Ion, *Stilistica funcțională a limbii române – stil, stilistică, limbaj*, București, Ed. Academiei, 1973.
Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Conversația: structuri și strategii. Sugestii pentru o pragmatică a românei vorbite*, ed. a II-a, București, All, 1999.
Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Limba și comunicare. Elemente de pragmatică lingvistică*, București, All, 2003.
Ionescu Ruxăndoiu, Liliana, *Narațiune și dialog în proza românească*, București, Editura Academiei, 1991.
Jordan, Iorgu, *Stilistica limbii române*, ed. a II-a, București, Editura Științifică, 1975.
Irimia, Dumitru, *Structura stilistică a limbii române contemporane*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1986.
Șerbănescu, Andra, *Cum se scrie un text*, Iași, Editura Polirom, 2002.
Zafiu, Rodica, *Diversitate stilistică în româna actuală*, București, EUB, 2001.

II. Fonetică și fonologie

Coteanu, Ion (coord.), *Limba română contemporană*, vol. I (ed. a II-a), București, EDP, 1985.
Vasiliu, Em., *Scrierea limbii române în raport cu fonetica și fonologia*, București, EUB, 1999.
*** *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, ed. a II-a, București, Univers Enciclopedic, 2005.
*** *Îndreptar ortografic, ortoepic și de punctuație*, ediția a V-a, București, Ed. Univers Enciclopedic, 1995.

III. Lexicologie și semantică

Coteanu, Ion, Forăscu, Narcisa, Bidu Vrănceanu, Angela, *Limba română contemporană. Vocabularul*, București, EDP, 1985.
Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Modele de structurare semantică*, Timișoara, Ed. Facla, 1984.
Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Cuvinte și sensuri*, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1988.
Bidu-Vrănceanu, Angela, Forăscu, Narcisa, *Limba română contemporană. Lexicul*, București, Humanitas Educațional, 2005.
Hristea, Theodor (coord.), *Sinteze de limba română*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1984.

Stoichițoiu-Ichim, Adriana, *Vocabularul limbii române actuale. Dinamică, influențe, creativitate*, București, All, 2001.

IV. Morfosintaxă

Avram Mioara, *Gramatica pentru toți*, ediția a II-a, București, Humanitas, 1997.

Coteanu, Ion (coord.), *Limba română contemporană*, vol. I (ed. a II-a), București, EDP, 1985.

Diaconescu, Ion, *Probleme de sintaxă a limbii române actuale*, București, Editura Științifică, 1989

Drașoveanu, D.D., *Teze și antiteze în sintaxa limbii române*, Ed. Clusium, Cluj-Napoca, 1997

*** *Gramatica limbii române*, ed. a II-a, vol. I,II, București, Ed. Academiei, 1966.

Guțu Romalo, V. (coord.), *Gramatica limbii române*, I-II, București, Editura Academiei, 2005

Gruică, G., *Gramatica normativă, 77 de întrebări, 77 de răspunsuri*, Cluj-Napoca, Ed. Dacia, 1994

Guțu-Romalo, Valeria, *Sintaxa limbii române. Probleme și interpretări*, București, EDP, 1973

Guțu-Romalo, Valeria, *Corectitudine și greșală. Limba română de azi*, București, Humanitas Educațional, 2000.

Irimia, Dumitru, *Gramatica limbii române*, Iași, Editura Polirom, 1997.

Neamțu, G.G., *Teoria și practica analizei gramaticale*, Cluj-Napoca, Ed. Excelsior, 1999

Pană Dindelegan, Gabriela, 2003: *Elemente de gramatică. Dificultăți, controverse, noi interpretări*, București, Humanitas Educațional.

Pană Dindelegan, Gabriela, *Teorie și analiză gramaticală*, București, Coresi, 1992.

Pană Dindelegan, Gabriela, *Sintaxa grupului verbal*, Brașov, Aula, 1999.

V. Elemente de istorie limbii române

Brâncuș, Gr., *Introducere în istoria limbii române*, București, Ed. România de Mâine, 2002.

Chivu, Gheorghe, *Limba română de la primele texte până la sfârșitul secolului al XVIII-lea. Variantele stilistice*, București, Univers Enciclopedic, 2000.

Gheție, Ion, *Introducere în studiul limbii române literare*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1982.

Mancaș, Mihaela, *Limba artistică românească modernă. Schiță de evoluție*, București, Editura Universității din București, 2005

Munteanu, Șt., Țara V., *Istoria limbii române literare*, București, Ed. Didactică și Pedagogică, 1983

Sala, Marius, *De la latină la română*, București, Univers Enciclopedic, 1998.